

Ilosvai Dániel

Pakisztán – bukott állam vagy új ázsiai „kis tigris”?

Pakisztán a magyar közönség számára legtöbbször a menekültek egyik kiindulási országaként, esetleg a terrorizmussal kapcsolatban lehet ismert, azonban kevés szó esik arról, hogy ennek a két folyamatnak mi áll a háttérében. Kutatásom a címben feltett kérdésre keresi a választ, amelyhez a koppenhágai iskola szektorális biztonság elméletét veszem alapul, és ennek fényében Pakisztánt társadalmi és gazdasági stabilitási kilátásait veszem szemügyre. A kiindulási pontja az előadásnak, hogy – bár a gazdasági válság óta szép számokat produkál a gazdasága –, társadalmi és politikai szempontból továbbra is az egyik leginstabilabb államnak számít. Bár 2008-ban leváltották a puccsal hatalomra került Pervez Musharraf tábornokot és azóta még egy választáson sikerült békésen átadni a hatalmat, a katonai elit befolyása nem látszik csökkenni. Az államot minden szinten átszövő korrupció tovább gyengíti a bizalmat a megválasztott vezetőkben. Mindemellett a terrorizmus is állandó, megoldatlan kérdése a politikai vezetésnek, ami nem utolsósorban a sokszínű törzsi, etnikai és vallási háttérű lakosság közötti viszályok állami szításának is „köszönhető”. Hogyan fogják formálni ezek az ellentétes irányba ható tendenciák az ország jövőjét? Előadásomban első sorban erre keresem a választ.

Izing Máté

A kárpátaljai magyar oktatás elvándorlásra gyakorolt hatásának bemutatása kérdőíves felmérés alapján

„Ukrajnában az oktatás nyelve az államnyelv. Ennek megfelelően a nemzeti kisebbségek anyanyelvű oktatása – az ukrán mellett – csak az első négy osztályban engedélyezett, és csupán az önkormányzati fenntartású tanintézetek külön osztályaiban vagy csoportjaiban.” – deklarálja a Rada által elfogadott legújabb oktatási törvény 7. cikkelye. Noha a magyar közéletben és politikában ezen ominózus törvény volt az első, amely komolyabb visszhangot váltott ki a kárpátaljai magyarság ügyében, valójában az Ukrajnában élő nemzetiségek oktatási lehetőségeit szűkítő törvények a 2000-es évektől folyamatosan, „üzemszerűen” születnek a kijevi parlamentben.

Kutatásom célja feltárni, hogy a törvényi változások miatt milyen nehézségekkel kell szembenéznie a kárpátaljai magyar fiataloknak, ha szülőföldjén és anyanyelvén szeretne tanulni a közoktatásban és a felsőoktatásban. Emellett választ szeretnék adni arra is, hogy az államnyelv ismerete – amely a szülőföldön való boldogulás alapeleme – miért a kárpátaljai magyarok körében a legalacsonyabb a határon túli magyar közösségeink közül.

Kihívások, nehézségek az ukrajnai magyar oktatásban bőven akadnak: a magyar közoktatási intézmények rendre a sereghajtók között szerepelnek a különböző ukrajnai tanulmányi felmérések adatai alapján. A Külső Független Tesztelés rendszer (ZNO) bevezetésével – amely feltétele a felsőoktatásba való felvételizésnek – csak ukrán nyelven érettségizhet minden diák, nemzetiségtől függetlenül. Ennek (is) következménye, hogy Kárpátalja diákjai a 2015/16-os tanévben 18%-os bukási arányt produkáltak, ami tizennyolcszorosa a szomszédos Lemberg (Lviv) megye diákjainak

sikertelen érettségi arányához képest. Felmerül a kérdés: Kárpátalja oktatásával, módszertanával, tanáraival vagy a központi intézkedésekkel lenne a probléma? Választ a Spearman-féle korrelációs index segítségével szeretnék adni: megvizsgáltam, hogy van-e szoros összefüggés megyei szinten az ukránul nem beszélők aránya, illetve a bukási arány, érettségi átlag között.

Az ukrán nyelvoktatás ügye nem hagyható figyelmen kívül, ezért feltérképeztem a nemzetiségek számára elfogadott ukrán nyelvoktatással kapcsolatos irányelveket, tanterveket. Emellett, annak érdekében, hogy bemutassam Kárpátalja ukrán nyelvoktatásának problematikáját, saját kérdőíves felmérést végeztem a 2015/16-os tanévben Kárpátalja azon járásaiban, melyben a magyar lakosság aránya eléri a 3%-os arányt. Ennek eredményeképp betekintést nyerhetünk, hogy Kárpátalján belül milyen regionális problémák okozzák a kárpátaljai ukrán nyelvoktatás alacsony hatékonyságát, s hogy miért nem célravezető az említett 7. cikkely.

A felsőoktatásban szintén számos kérdés felvetődik: felmérésem adatai alapján a felsőoktatásban tovább tanulni szándékozók több mint fele nem szülőföldjén tervezi a középiskola utáni tanulmányokat, ami az értelmiség elvándorlásához vezethet. A magyar nyelvű felsőoktatás versenyképessé tétele tehát nagyon fontos a szülőföldön való boldogulás érdekében. Az elvándorlás súlyos mértékben érinti Kárpátalját: 2016-os statisztikai adatok alapján a kárpát-medencei NUTS3-as területi egységek közül a romániai Bákó megye után Kárpátalja produkálta a legnagyobb mértékű negatív migrációs egyenleget. Az elvándorlást általában gazdasági-politikai okokkal magyarázzuk, azonban tézisem szerint Kárpátalja esetében az iskolarendszer felvázolt problémái miatt az oktatásnak jelentős szerepe van abban, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok többsége nem lát perspektívát szülőföldjén. Az köz- és felsőoktatás problémáinak, hiányosságainak migrációra gyakorolt hatását szintén saját kérdőívem adataival szeretném bemutatni.

Véleményem szerint annak érdekében, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok jövőt lássanak szülőföldjükön – a gazdasági, politikai problémák megoldásán túl – elsősorban az oktatás eszköze az, aminek fejlesztésével perspektívát nyújthat a régió az ott élő mintegy 150.000 fős magyar közösségének.

Juhász Péter

Mi az a kritika? Kell-e a kritikai kritika? Mi lesz a kritikai kritika kritikájával?

A kutatásom fő témája a klasszikus posztmodern és a kortárs konstruktivista kultúraelmélet és esztétika, mindenképp azok kritikai és metakritikai művészetelméleteinek összehasonlító elemzése.

Jelen dolgozatomban megkísérlem a két elmélet egy-egy – általam önkényesen jelentősnek vélt és kiemelt – teoretikusának, nevezetesen Jean Baudrillard és Jacques Rancière esztétika-elméletét és az abban vázolt művészetkritikai elképzeléseket bemutatni. A mutatóanyaghoz először ismertetem az általuk megfogalmazott kritika és metakritika, vagyis a kritikai kritika történeti és kor specifikus kontextusát. Erre annak érdekében van szükségem, hogy az elemzett posztmodern *nihilista*, illetve a rancière-i *konstruktivista* kritika szinkrón és diakrón filozófiai beágyazásával lehetővé váljon kettejük elméletének kimondott és kimondatlan esztétikum kritikája és kritikai esztétikuma.